

Filosofie - její „věc“

Každá (velká) filosofie má několik jí charakterizujících složek či aspektů. Především má jistou osobitost, pro kterou je nezaměnitelná s jinou a která je natolik úzce spjata s příslušným myslitelem, že se v ní s jejím „subjektem“ skutečně setkáváme. Za druhé ji charakterizuje způsob myšlení (což není jenom metoda), který si jiní myslitelé mohou ve větší nebo menší míře osvojit a zapojovat do svého vlastního myšlení. Ze všeho nejdůležitější je však to, k čemu se ustavičně vztahuje a oč usiluje v tom smyslu, že to chce co nejpřesněji myslit (což zase neznamená to co nejpřesněji zpředmětňovat). To musí být zase správně pochopeno: myslit něco znamená to určitým způsobem chápat, pochopit, porozumět tomu a eventuelně to přijmout pro sebe jako vposledu závazné, event. být připraven to přijmout a čekat na jeho (nepředmětné) oslovení, odpovědět na jeho (nepředmětnou) výzvu atd. Ať se filosof (v danou chvíli a za daných okolností) zabývá čímkoli, opravdovým filosofem se stává a jím také zůstává pouze tehdy, když nepřestává být ustavičně vposledu orientován na toto pro sebe rozhodující, které ovšem ani touto soustředěností nedostává do svého držení, do své moci, nýbrž zcela naopak: touto rozhodující, „poslední“ orientací se vlastně vzdává sám sebe a stává se, chce se stát jen a jen služebníkem toho, čemu se takto vposledu oddal (resp. chce oddat a jakoby už předem se skutečně oddává). To, k čemu se tedy každá velká filosofie vposledu vztahuje a čemu se oddává, můžeme předběžně a málo případně pojmenovat její „věcí“, eventuelně její „záležitostí“, jejím nepředmětným a nezpředmětným posláním, úkolem. Ten úkol nejenom zůstává nedefinovaný (jeho nalezení a akceptace i přijetí za normu vlastní myšlenkové práce je už samo o sobě „úkolem“, takže prvním, předchůdným úkolem je najít či „zaslechnout“ onen závažnější úkol, porozumět mu a přijmout jej za vlastní), ale jakoukoli definicí by byl nutně zbaven své nejvlastnější povahy posledního kritéria, poslední normy. A právě v této své nedefinovanosti a nedefinovatelnosti je vždy týmž pro všechny velké filosofické myslitele; těm nelze rozumět bez porozumění tomu, jak se k tomuto „poslednímu“ kritériu, této své „poslední“ věci aktivně, totiž svým myšlením, vztahují.

(Písek, 030630-1.)